

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 7

C7PID17C0T01

DIDAKTICKÝ TEST

Počet úloh: 28

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

Jméno a příjmení

1 Základní informace k zadání zkoušky

- **Časový limit** pro řešení didaktického testu je **60 minut**.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávné řešení úlohy jako celku **se neodčítají žádné body**.
- **Odpovědi píšete do záznamového archu.**
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
- **Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.**

2 Pravidla správného zápisu odpovědí

- Odpovědi zaznamenávejte **modře nebo černě** písíci propisovací tužkou, která píše **dostatečně silně a nepřerušovaně**.
- **Hodnoceny budou pouze odpovědi uvedené v záznamovém archu.**

2.1 Pokyny k uzavřeným úlohám

- U všech úloh/podúloh je **právě jedna odpověď správná**.
- Odpověď na úlohu/podúlohu zřetelně zakřížkujte v příslušném bílém poli záznamového archu, a to přesně z rohu do rohu dle obrázku.

A B C D
4

- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, zabarvěte pečlivě původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačte křížkem do nového pole.

A B C D
4

- Jakýkoli jiný způsob záznamu odpovědi a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.

2.2 Pokyny k otevřeným úlohám

- Odpovědi **píšete čitelně** do vyznačených bílých polí.

16

- Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice.
- Při psaní odpovědi rozlišujte **velká a malá písmena**.
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď запиšte do stejného pole. Vaše odpověď nesmí přesáhnout hranice vyznačeného pole.
- Za chybu se považuje i nesprávná či chybějící dílčí odpověď, počet chyb se promítá do celkového hodnocení úlohy.

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

© Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání, 2017

Obsah testového sešitu je chráněn autorskými právy. Jakékoli jeho užití, jakož i užití jakékoli jeho části pro komerční účely či pro jejich přímou i nepřímou podporu bez předchozího explicitního písemného souhlasu CZVV bude ve smyslu obecně závazných právních norem považováno za porušení autorských práv.

1 Ve které z následujících vět není pravopisná chyba?

- A) Při opětovném zhledání se moji a její rodiče nečekaně sblížili.
- B) Výrazné slevnění potravin zlepšilo životní úroveň celé naší rodiny.
- C) Schodiště ze strouchnivělého dřeva se včera večer náhle zhroutilo.
- D) Na místě činu policistům zkomplikovali práci shlukující se novináři.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 2

Ani m* se nepodařilo Lukáše přim*t k rozum*jšímu jednání.

(CZV)

1 bod

2 Na vynechaná místa (*) ve výchozím textu je třeba doplnit ě/ně tak, aby text byl pravopisně správně. Ve které z následujících možností jsou tyto hlásky uvedeny v odpovídajícím pořadí?

- A) ě – ě – ně
- B) ě – ně – ě
- C) ně – ě – ně
- D) ně – ně – ě

max. 4 body

3 Přiřadte k jednotlivým dvojicím synonym (3.1–3.4) odpovídající možnost (A–F):

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 3.1 otec – tatínek _____
- 3.2 dřepět – sedět _____
- 3.3 nosánek – frňák _____
- 3.4 chrápat – spinkat _____

- A) První slovo není citově zabarvené, druhé slovo je hanlivé.
- B) První slovo je hanlivé, druhé slovo není citově zabarvené.
- C) První slovo je hanlivé, druhé slovo vyjadřuje kladný citový vztah.
- D) První slovo vyjadřuje kladný citový vztah, druhé slovo je hanlivé.
- E) První slovo vyjadřuje kladný citový vztah, druhé slovo není citově zabarvené.
- F) První slovo není citově zabarvené, druhé slovo vyjadřuje kladný citový vztah.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 4–7

Když v roce 1953 Ian Fleming poprvé představil čtenářům Jamese Bonda, agenta s číslem 007, svět rozdělovala železná opona. Mezi státy Východu a Západu panovalo politické a vojenské napětí. Konflikt nikdy nevyšel ve skutečný boj, ale projevoval se **zejména** soupeřením o vojenskou převahu. Špióni měli za úkol **zjistit**, kolik má určitá **země** tanků a kolik vyrobila jaderných raket.

Toto téma se **záhy** objevilo i v prvních románech o agentovi 007, v nichž byl hlavním nepřítelem komunismus. Až později se okruh témat rozšířil a do hry vstoupili různé tajné agentury a šílení vědci. Fleming napsal dvanáct skvělých bondovek. Při práci na třinácté knize spisovatel zemřel. ***** Čtenáři, kteří si neohroženého agenta nesmírně zamilovali, si totiž vynutili nová Bondova dobrodružství. Na dalších dílech pracovala celá řada spisovatelů.

(www.abicko.cz, www.james-bond.cz, upraveno)

max. 3 body

4

4.1 Vypište z prvního odstavce výchozího textu všechna podstatná jména rodu mužského neživotného, která jsou v textu užita ve 4. pádu.

4.2 Vypište z druhého odstavce výchozího textu všechna zájmena vztažná.

Upozornění: Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání podúloh, je považován za chybu.

max. 2 body

5 Rozhodněte o každé z následujících dvojic slov, zda je lze v kontextu výchozího textu považovat za synonyma (A), nebo ne (N):

(První slovo z dvojice vždy pochází z výchozího textu a je v něm zvýrazněno.)

	A	N
5.1 zejména – především	☐	☐
5.2 zjistit – odhalit	☐	☐
5.3 země – půda	☐	☐
5.4 záhy – brzy	☐	☐

1 bod

6 Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

- A) Smrt spisovatele však zaznamenala konec agenta 007.
- B) Smrt spisovatele však neznamenal konec agenta 007.
- C) Smrt spisovatele bohužel poznamenala konec agenta 007.
- D) Smrt spisovatele bohužel předznamenal konec agenta 007.

1 bod

7 Která z následujících možností nejlépe vystihuje účel výchozího textu?

- A) charakterizovat agenta 007
- B) vyprávět o životě Iana Fleminga
- C) zhodnotit význam Iana Fleminga
- D) informovat o knihách s agentem 007

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 8–13

Před vynálezem papíru lidé psali na vše, co jim přišlo pod ruku: v Číně na hedvábí, v Indii na palmové listy a v Babylonu na tabulky z pálené hlíny. Ve starověkém Egyptě se začal používat papyrus, který Egypťané vyráběli ze stonků jedné vodní rostliny. Později se k psaní začaly upravovat také zvířecí kůže zbavené srsti a tak vznikly pergameny. Pergamen byl sice daleko dražší než papyrus, ale zato byl pevnější a déle vydržel. Až do začátku 13. století byl pergamen nejužívanějším psacím materiálem, poté začal být vytlačován papírem.

Proces výroby papíru prošel dlouhodobým vývojem. Počátky tohoto převratného vynálezu sahají až do třetího tisíciletí před naším letopočtem. **Papír byl v té podobě, v jaké ho známe dnes, vynalezen v roce 105.** Tehdy čínský ministr Cchaj Lun dokázal něco pozoruhodného. Z vláken rostlin, starých hadrů a rybářských sítí vyrobil listy papíru. Tyto suroviny se nejprve povařily a pak se rozmělnily na kaši. Do směsy se ponořila bambusová síť, na níž ulpěla tenká vrstva kaše. Pak se papír odloupl od sítě a nechal se vysušit. Na takto získaný papír se psalo daleko lépe než na hedvábí. Výroba papíru byla také méně nákladná, což *****.

Číňané si velmi dobře uvědomovali, jak je vynález papíru cenný, proto jeho výrobní postup přísně střežili. Před světem ho však utajili jen do poloviny 8. století, kdy arabští vojáci zajali několik Číňanů. Ti byli donuceni tajemství výroby papíru svým vězňitelům prozradit. Technologie výroby papíru pak během následujících čtyř set let pronikla i do střední a západní Evropy.

(D. Macaulay, Mamutí kniha techniky; www.wikipedie.cz, upraveno)

max. 2 body

8 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

	A	N
8.1 Kůže olýsalých zvířat se nazývá pergamen.	☐	☐
8.2 V Indii a Egyptě se pro zápis textů využíval rostlinný materiál.	☐	☐
8.3 Papyrus byl sice levnější než pergamen, ale zato odolnější vůči rozkladu.	☐	☐
8.4 V 8. století se Číňané rozhodli rozšířit technologii výroby papíru do Evropy.	☐	☐

1 bod

9 Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

- A) byla další nesporná výhoda
- B) byla jediná nesporná výhoda
- C) byla další neoprávněná výhoda
- D) byla jediná neoprávněná výhoda

1 bod

10 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu je pravopisná chyba?

- A) tyto suroviny se nejprve povařily a pak se rozmělnily na kaši
- B) do směsy se ponořila bambusová síť, na níž ulpěla tenká vrstva
- C) Číňané si velmi dobře uvědomovali, jak je vynález papíru cenný
- D) během následujících čtyř set let pronikla i do střední a západní Evropy

11

11.1 Napište přídavné jméno, které je příbuzné se slovem *hlína* a zároveň se skloňuje podle vzoru mladý.

11.2 Napište přídavné jméno, které je příbuzné se slovem *kůže* a zároveň se skloňuje podle vzoru jarní.

11.3 Napište infinitiv slovesa podtrženého ve výchozím textu.

1 bod

12 Které z následujících tvrzení o souvětí tučně vyznačeném ve výchozím textu není pravdivé?

- A) Souvětí se skládá ze dvou vět.
- B) Souvětí obsahuje vedlejší větu přívlastkovou.
- C) V souvětí se vyskytuje pouze jeden podmět nevyjádřený.
- D) V souvětí se vyskytuje pouze jedno příslovečné určení času.

1 bod

13 Které z následujících slov obsahuje pouze jeden kořen?

- A) starověkém
- B) dlouhodobým
- C) nejužívanějším
- D) pozoruhodného

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 14

Tomáš a Radek příběhli minulí víkend domů se zoufalými výrazy v obličejí a začali nesrozumitelně popisovat událost, kterou právě zažili. Po chvíli se uklidnili a my jsme si vyslechli celý příběh.

Kluci si u silnice hráli s kamarády na schovávanou. Najednou u krajnice prudce zabrzdil terení automobil. Otevřely se zadní dveře a ven vypadlo cosí černého. Jakmile auto odjelo, kluci se vydali na průzkum. Na zemi ležel malý psík. Kluci čtyřnohému sirotkovy nabídli svoji svačinu, pak ho vzali do náručí a rychle spěchali domů.

Do naší rodiny tak přibyl nový člen, o něhož se kluci objetavě starají.

(CZV)

max. 4 body

14 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Doporučení: Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou. Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 15–18

TEXT 1

(1)

Okolo lesa pole lán,
hoj, jede, jede zase pán;
na vraném bujném jede koni,
vesele podkovičky zvoní,
přímo k chaloupce.

(2)

A před chalupou z koně hop!
a na chalupu: klop, klop, klop!
„Hola, otevřte, milí lidi,
ať oči moje brzo vidí
potěšení mé!“

(3)

Vyšla babice, kůže a kost:
„Hoj, co nám nese vzácný host?“
„Nesu ti, nesu v domě změnu,
chci tvoji dceru za svou ženu,
tu tvou nevlastní.“

(4)

„Ach, pane králi! Div a div!
Kdo by se nadál jaktěživ?
Vždyť nejsme hodny, pane králi! –
**Kéž bychom záslužněji stály
v milosti vaší!**

(5)

Ale však radu, radu mám:
za cizí – dceru vlastní dám;
je podobna té druhé právě
jak oko oku v jedné hlavě –
její nit – hedbáv!“

(6)

„Špatná je, babo, rada tvá,
vykonej, co poroučím já:
zejtra, až den se ráno zjasní,
provodíš dceru svou nevlastní
na královský hrad!“

(K. J. Erben, Zlatý kolovrat, upraveno)

TEXT 2

Epizeuxis – v jednom verši se slova nebo slovní spojení opakují buď bezprostředně za sebou (*tam žádný, žádný, žádný svit*), nebo jsou mezi ně vložena jiná slova či slovní spojení (*jenom ne strach jen žádný strach*).

(CZV)

max. 2 body

15 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá TEXTU 1 (A), nebo ne (N):

- 15.1 V první sloce se liché verše rýmují.
15.2 V druhé sloce se vyskytuje oslovení.
15.3 Celkem čtyři verše začínají citoslovcem.
15.4 Počet slok je vyšší než počet veršů v jedné sloce.

A	N
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

1 bod

16 Napište číslo sloky z TEXTU 1, v níž se epizeuxis nevyskytuje.

Při řešení úlohy vycházejte z definice uvedené v TEXTU 2.

1 bod

17 **Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se vyskytuje nespisovný tvar slova?**

(Uvedené možnosti je nutné posuzovat z hlediska současné spisovné češtiny.)

- A) vykonej, co poroučím já
- B) tvoji dceru za svou ženu
- C) je podobna té druhé právě
- D) zejtra, až den se ráno zjasní

1 bod

18 **Která z následujících možností nejlépe vystihuje vyznění zvýrazněné části TEXTU 1?**

- A) přání
- B) žádost
- C) podmínka
- D) doporučení

3 body

19 **Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby na sebe navazovaly:**

A) Linula se z kuchyně nahoru. Jeho matka opékala párky pouze při oněch vzácných příležitostech, kdy si myslela, že její syn a někdy i její manžel potřebují ráno povzbudit.

B) Vlastně pochyboval, že ji hned tak dostane, a ani láková vůně párků na tom nic nezměnila. Pes Sudí, který spal pod postelí, vystrčil hlavu. Podíval se nahoru na Thea.

C) Bylo páteční ráno. Po bláznivé noci plné nočních můr to Theo konečně vzdal a pomalu se drápal z postele.

D) Ale Theo dnes neměl hlad. Neměl na jídlo vůbec chuť.

E) Oba vypadali úplně stejně unaveně a rozespale. Theo se mu omluvil, že ho v noci rušil, a Sudí omluvu přijal.

F) Posadil se na její okraj a uvažoval, jakou děsivou zprávu tento den asi přinese. Náhle zachytil nezaměnitelnou vůni párků.

(J. Grisham, Theodore Boone – Únos, upraveno)

19.1 _____

19.2 _____

19.3 _____

19.4 _____

19.5 _____

19.6 _____

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 20–24

TEXT 1

Těch čtyř rytířů na koních si zpočátku nikdo nevšiml. Všechny oči se totiž upíraly ke vchodu do Metropolitního muzea umění, nad jehož vstupem byl upevněn poutač s nápisem POKLADY VATIKÁNU.

Všichni jezdci na sobě měli stejné středověké brnění. Vypadali, jako by právě prošli časovou smyčkou. Pozvolna se blížili k muzeu. Nečekaně jim však do cesty vstoupil hlídač. Jeden z rytířů okamžitě zvedl meč a zasáhl ho těsně pod uchem. Pak rytíři vjeli na koních přímo do muzea.

Tess byla zrovna ve Velkém sále, když zaslechla zvenčí výkřiky zděšení. V sále propukl chaos. Jezdci rozbíjeli meči vitríny a ničili vystavené předměty. Jeden z nich vytáhl nebezpečně vyhlížející zbraň. Tess zoufale hledala nějakou únikovou cestu. Jakmile zahlédla průchod do dalších výstavních prostor, rozběhla se tím směrem.

Najednou postřehla, že se do místnosti blíží jeden z rytířů. Právě včas se přikrčila za nejbližší skříňku, takže ji nespátřil. Zastavil necelé dva metry od ní. Ve skle vitríny Tess spatřila rytířův odraz, uhrančivý zjev v bílém plášti a drátěné košili. Bylo patrné, že ho na rozdíl od jeho společníků zajímá něco konkrétního. **Viděla, jak tasí meč a tne do jedné vitríny.** Podlahu zasypal déšť stěpů. Rytíř pomalu vyndal z vitríny zvláštní předmět. Upřeně na něj hleděl se zbožnou úctou. Pak zašeptal: „Veritas vos libera...“

Tess po očku vyhlédla zpoza skříňky. V němém hrůze přihlížela něčemu, co se jevilo jako nějaký hluboce soukromý rituál. Vtom rytíře vytrhla ze zamyšlení střelba. Jeho oči, zastíněné v úzkém průzoru přilbice, se na okamžik střetly s Tessinýma. V duchu už se loučila se životem, pak ale muž křikl: „Jedeme!“

(R. Khoury, *Poslední templář*, upraveno)

TEXT 2

Metafora je přenesení pojmenování na základě podobnosti, např. spojení *srp, jenž požíná démantové nebe* označuje měsíc.

(CZV)

max. 2 body

20 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá TEXTU 1 (A), nebo ne (N):

	A	N
20.1 Středověcí rytíři, kteří se zjevili před Metropolitním muzeem umění, použili stroj času.	☐	☐
20.2 Tess byla svědkem soukromého rituálu jednoho rytíře a přitom zahlédla celý jeho obličej.	☐	☐
20.3 Jakmile rytíři vjeli do Metropolitního muzea umění, začali ve vitrínách hledat jednu konkrétní věc.	☐	☐
20.4 Několik rytířů pronásledovalo Tess z Velkého sálu až ke skleněné vitrině obsahující zvláštní předmět.	☐	☐

max. 3 body

21 Vypište z prvního odstavce TEXTU 1 všechny základní skladební dvojice.

Upozornění: Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu.

1 bod

22 Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se vyskytuje metafora?

Při řešení úlohy vycházejte z definice uvedené v TEXTU 2.

- A) jezdci rozbíjeli meči vitríny
- B) zasáhl ho těsně pod uchem
- C) podlahu zasypal déšť střepů
- D) zaslechla zvenčí výkřiky zděšení

1 bod

23 Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se vyskytuje příslovečná spřežka?

- A) Upřeně na něj hleděl se zbožnou úctou.
- B) Vtom rytíře vytrhla ze zamyšlení střelba.
- C) Pak rytíři vjeli na koních přímo do muzea.
- D) Nečekaně jim však do cesty vstoupil hlídač.

1 bod

24 Ve které z následujících možností je souvětí zvýrazněné v TEXTU 1 správně převedeno na větu jednoduchou?

(Význam TEXTU 1 musí zůstat zachován.)

- A) Viděla tasit meč a ho tnout do jedné vitríny.
- B) Viděla ho tasit meč a tnout do jedné vitríny.
- C) Viděla tasit jeho meč tnoucí do jedné vitríny.
- D) Viděla jeho tasící meč tnout do jedné vitríny.

max. 2 body

25 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je napsáno pravopisně správně (A), nebo ne (N):

	A	N
25.1 Majitelky hotelu v Peci pod Sněžkou vyzvaly vymrzlé výletníky, aby se posadily ke krbu.	☐	☐
25.2 Královské klenoty, které byly vystaveny na Karlštejně, zdobily drahokamy rozličných barev a velikostí.	☐	☐
25.3 Horliví houbaři se rozběhli po okolních mýtinách, kde už na ně čekaly pravé hříby se sametovými hlavičkami.	☐	☐
25.4 Procházeli jsme se s přáteli centrem starobylého města, míjeli jsme stovky neznámých lidí, a přesto jsme si tam nepřipadali cizí.	☐	☐

max. 2 body

26 Na každé vynechané místo (***) v ustálených spojeních doplňte příslušné slovo:**

- 26.1 Pavel měl na věc stejný názor jako já. Když však Jirka řekl, že se mnou nesouhlasí, Pavel okamžitě otočil a souhlasil s ním. Platí pro něj: Kam vítr, tam *****.
- 26.2 Protože umím jen anglicky, byl jsem v Berlíně odkázán na pomoc přátel. Rozhodl jsem se proto, že se naučím i německy. Platí totiž: Kolik jazyků umíš, tolikrát jsi *****.

max. 3 body

27 Přiřadte k jednotlivým úryvkům (27.1–27.3) typ textu (A–E), který nejlépe vystihuje daný úryvek:

(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 27.1 Naše klasické kopačky z pravé kůže se speciálně tvarovanou podrážkou jsou už léta zárukou kvality. Jedině s kopačkami od nás neminete branku! _____
- 27.2 V sobotu naši fotbalisté vyhráli kvalifikační zápas o postup na mistrovství světa. „Poctivá příprava přinesla své ovoce,“ uvedl trenér české reprezentace. _____
- 27.3 Co svět světem stojí a kope do kulatého míče, ještě nikdy se neobjevilo na trávníku tak vyadjustyrované mužstvo! Všichni měli nehorázná panděra! Bylo to jako jedenáct obrovských melounů na neohrabaných nohách. _____

(Vzhledem k povaze úlohy nejsou zdroje výchozích textů uvedeny.)

- A) zpráva
B) pozvánka
C) reklamní text
D) umělecký text
E) popis pracovního postupu

1 bod

28 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A) Pestré obrazy vysely v obývacím pokoji na zrezivělých skobičkách.
B) Vytrvalým úsilím se konečně vypracoval k vytouženému blahobytu.
C) Silným hvízdáním povzbuzoval vyhublou kobylu k lepšímu výkonu.
D) Napínavé líčení neobvyklého zážitku nečekaně přerušil hlasitý smích.

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.